

XVI Evropska nedelja prevencije raka grlića materice 2022. godine

Na inicijativu i pod pokroviteljstvom Evropske asocijacije za borbu protiv raka grlića materice, od 2007. Godine se treća nedelja januara obeležava kao Evropska nedelja prevencije raka grlića materice.

Slogan ovogodišnje kampanje je „**BOLJE SPREČITI NEGO LEČITI – REDOVNOM KONTROLOM POBEDIĆEMO KARCINOM GRLIĆA MATERICE**“.

Cilj ovogodišnje kampanje jeste da žene svih životnih dobi podstakne da razmišljaju o značaju očuvanja svog reproduktivnog zdravlja, kao i da ih motiviše da u toku godine odvoje makar jedan dan za posetu izabranom lekaru – ginekologu i obave neki od dostupnih preventivnih pregleda kojima se mogu blagovremeno otkriti rane premaligne promene i sprečiti dalji razvoj bolesti i njen krajnji fatalni ishod.

I pored dokazanih mera prevencije rak grlića materice u našoj zemlji već dugi niz godina nastavlja da bude jedan od vodećih uzroka oboljevanja i umiranja u ženskoj populaciji. Imajući u vidu da svake godine, oko 1000 žena oboli i približno 500 izgubi život, ne iznenađuje da se naša zemlja nalazi na neslavnom petom mestu u Evropi po oboljevanju i umiranju od ove bolesti koja se može sprečiti. Upravo zato, neophodno je istaći značaj intenziviranja aktivnosti kojima se pažnja žena usmerava ne samo na mogućnost, već i na neophodnost korišćenja dostupnih mera prevencije.

Jedan od razloga velike smrtnosti od ovog oboljenja u našoj populaciji jeste i činjenica da je **u prvoj fazi ova bolest uglavnom bez simptoma, ili su oni nespecifični**, pa se gotovo 2/3 žena prvi put javi ginekologu kada je bolest već uzela maha. Tada samo lečenje postaje teško i neizvesno i pored operativnog zahvata zahteva primenu agresivne radioterapije, što dovodi do značajnog produženja lečenja i različitih komplikacija, a sve to značajno povećava troškove i umanjuje šanse za izlečenje.

Većina ovih slučajeva se mogla sprečiti da je bolest otkrivena u ranoj fazi i da se na vreme pristupilo lečenju.

Šta je rak grlića materice?

Rak grlića materice je zloćudni tumor, lokalizovan nadonjem delu materice okrenutom ka vagini, koji nastaje kada se neke ćelije grlića materice izmene i počnu da se nekontrolisano umnožavaju.

Da li se rak grlića materice može sprečiti?

Razvoj ove bolesti se može sprečiti otkrivanjem ranih premalignih promena u ćelijama povrinskog sloja grlića materice. Neke od ovih promena su blage, često bez ikakvih simptoma, mogu se spontano povući, ali postoje i one koje, ukoliko se na vreme ne uklone, u periodu od nekoliko godina mogu da prerastu u rak grlića materice.

Simptomi koji upozoravaju na postojanje raka grlića materice:

- Krvarenje u toku i nakon seksualnog odnosa;
- Produženo menstrualno krvarenje;
- Krvarenje između dve menstruacije;
- Krvarenje nakon menopauze;
- Pojačani vaginalni sekret i pored primenjene terapije;
- Ponovljene ranice ili oštećena sluzokoža grlića;
- Bol u krstima ili nozi, oticanje noge.

Najčešći faktori rizika za nastanak raka grlića materice?

Osnovni faktor rizika je dugotrajna infekcija određenim tipovima Humanih papiloma virusa (HPV).

HPV infekcija je neophodan, ali ne i dovoljan faktor rizika za nastanak raka grlića materice.

Imajući u vidu da je glavni faktor rizika za nastanak karcinoma grlića materice dugotrajna infekcija određenim tipovima HPV, smatra se da je najefikasnija mera primarne prevencije protiv ove bolesti pravovremena imunizacija protiv humanog papiloma virusa.

Vakcina se u našoj zemlji preporučuje deci oba pola pre stupanja u seksualne odnose, najbolje u uzrastu od 11 ili 12 godina, ali i mladim ženama do 26. odnosno muškarcima do navršene 21. odine života, ukoliko vakcinu nisu primili kao tinejdžeri, kao i muškarcima sa povećanim rizikom za dobijanje polno prenisive infekcije.

Pod velikim rizikom za nastanak raka grlića materice su žene:

- Pušači;
- Sa oslabljenim imunim sistemom (HIV infekcija, imunosupresivna terapija);
- Koje su rano stupile u seksualne odnose (pre 16. Godine života);
- Koje su imale veliki broj seksualnih partnera;
- Koje upražnjavaju seksualne odnose bez kondoma;
- Koje ne idu na redovne kontrolne preglede;
- Koje više godina koriste oralne kontraceptive;
- Sa prekomernom telesnom težinom;
- Sa čestim upalama vagine i materice.

Kako možete smanjiti rizik od nastanka raka grlića materice?

- Odlaskom na preventivne preglede i redovne kontrole kod ginekologa (pregled za rano otkrivanje raka grlića materice se obavlja jednostavnim Papanikolau testom);
- Javljanjem na organizovani skining za rak grlića materice (kada dobijete poziv iz doma zdravlja);
- Poznavanjem simptoma ove bolesti i odlaskom kod lekara ukoliko se uoči neki od njih;
- Vakcinisanjem protiv HPV ukoliko spadate u ciljnu grupu za primanje vakcine.

